

Voorlopige reactie op het eindrapport MER/SMB Bloemendaler polder KNSF door college van gemeente Muiden

7 februari 2006

Cumulatie van effecten

Een SMB hoort op een strategisch niveau, dit is een wat hoger abstractieniveau dan een MER, de mogelijke effecten van ingrepen in een gebied in beeld te brengen. Binnen dat gebied kunnen meerdere deelprojecten mer-plichtig zijn. In de MER/SMB Bloemendaler Polder gaat het bijvoorbeeld om de deelprojecten woningbouw, haven en stroomlijnen/opwaarderen A1. Wanneer deze deelprojecten ieder apart een mer-procedure zouden doorlopen is de kans groot dat de cumulatie van effecten als gevolg van de combinatie van de deelprojecten niet in beeld wordt gebracht. Daarom is het onderwerp cumulatie van effecten essentieel bij elke SMB. In deze mer/SMB wordt het onderwerp cumulatie van effecten niet geadresseerd. Dit moet alsnog in beeld worden gebracht.

Intentieverklaring en mogelijkheden hiervan af te wijken

Op bladzijde 12 van de Samenvatting staat vermeld dat het MMA niet past binnen de intentieverklaringen tussen KNSF BV en de overheden. Dit kan gemakkelijk verkeerd worden geïnterpreteerd. De provincie mag, als daar aanleiding voor is vanuit de MER, de afspraken uit de intentieverklaring overrulen of bijstellen. Bovendien is in de ontwerpatelier periode reeds met KNSF Vastgoed overeengekomen dat verevening van delen van het kantorenprogramma uit het KNSF terrein naar de Gemeenschapspolder bespreekbaar is zolang het budget neutraal gerealiseerd kan worden. Deze afspraak kan ook opgevat worden als afwijken van de intentieverklaring. Toch bleek dat mogelijk. Hetzelfde zou ook overeengekomen kunnen worden voor een deel van de woningbouw. Dat laatste is nog niet gebeurd omdat daar tot nu toe geen aanleiding voor was. Nu echter het MMA aangeeft dat een verplaatsing van een aantal woningen op het KNSF terrein naar de Gemeenschapspolder of de Bloemendaler polder gunstiger is voor het milieu is het wel degelijk mogelijk, wanneer de Provincie daartoe besluit, de mogelijkheden voor het realiseren van het MMA verder te onderzoeken. Daarom dient de Provincie in haar Streekplanuitwerking voldoende flexibiliteit in te bouwen zodat, wanneer met KNSF Vastgoed tot overeenstemming gekomen wordt om een deel van haar woningbouwprogramma budgetneutraal te verplaatsen naar een locatie ten zuiden van de A1, dit mogelijk is.

Jachthaven, verouderde onderzoeken leiden mogelijk tot verkeerde conclusies

Bladzijde 16, 4e en 5e regel van boven.

Hier wordt impliciet gesteld dat een buitendijkse jachthaven, zoals voorgesteld in het atelieralternatief, een aantasting betekent van de specifieke kwaliteiten van het Natura 2000 gebied IJmeer als voedsel en rustgebied voor veel soorten watervogels. Dit wordt in de bijlagen onderbouwd met een rapport van meer dan 10 jaar oud waarin op een kaart staat aangegeven dat op de gedachte jachthavenlocatie waterplanten aanwezig zijn. In dezelfde notitie wordt aangegeven dat in de afgelopen tien jaar de hoeveelheid waterplanten in het gebied sterk is afgenomen. Ook in Paragraaf 5.7 wordt gesteld dat de jachthaven komt te liggen in een oeverzone die rijk is aan waterplanten.

Die specifieke locatie voor de nieuwe jachthaven is gelegen langs de strekdam, en niet direct langs de dijk/kustzone. Het is bekend dat door de onstabiele bodemsituatie aldaar (jaarlijkse alkalving van het strand) op deze locatie geen waterplantengroei meer aanwezig is. Deze hoek wordt dus niet meer gebruikt als voedsel en rustgebied voor veel soorten watervogels. Het MER dient op deze actuele gegevens te zijn gebaseerd en te worden aangepast.

Indien hierover twijfel bestaat dient actueel onderzoek te worden gedaan naar de concrete locatie voor de gedachte jachthaven. Dit kan het beste plaats vinden in het kader van de later te doorlopen mer voor de jachthaven. In het kader van deze SMB kan slechts in algemene termen een vermoeden van versterking worden aangegeven. Aangezien er geen actuele gegevens van deze waterlocatie aanwezig zijn is dat niet mogelijk.

Passende beoordeling Jachthaven niet correct uitgevoerd. Toename vaarbewegingen geen significante effecten, vaargebied verandert niet.

In paragraaf 5.7 wordt gesteld: “watervogels zullen bovendien negatief worden beïnvloed door de verwachte toename van vaarbewegingen vanuit de nieuwe jachthaven. Ook dit berust op een misvatting. In de SMB voor het provinciaal omgevingsplan Zeeland is onlangs geconstateerd en wetenschappelijk onderbouwd dat een toename van het aantal vaarbewegingen geen tot nauwelijks effecten heeft op de vogelpopulatie, dus zeker geen significante effecten. Daar komt in de situatie van Muiden nog bij dat de nieuwe jachthaven gebruik maakt van de reeds bestaande vaargeul. Er komt geen nieuw te bevaren geul of nieuw vaargebied bij. De vaarbewegingen zullen toenemen maar slechts in diep water dat reeds in de zomermaanden intensief bevaren wordt. Dat diepe water is beslist geen rust en voedselgebied voor veel soorten watervogels, zoals ten onrechte op bladzijde 16 van de samenvatting gesteld.

Daarnaast speelt dat de vaarbewegingen zich voornamelijk afspelen in de drie zomermaanden. Dat is niet de periode waarin de watervogels gebruik maken van de ondiepe delen van het gebied. De vaarbewegingen zitten de watervogels derhalve niet in de weg. Geconcludeerd moet worden dat de passende beoordeling niet correct is uitgevoerd.

Overeengekomen uitgangspunten voor het gebied

Op bladzijde 12 worden de uitgangspunten zoals die zijn vastgesteld door Muiden, Weesp en de Statencommissie R.O. en Verkeer opgesomd. Deze opsomming is niet correct. Zo worden twee separate uitgangspunten met elkaar verward en als één punt genoemd. Het gaat hierbij om de zinnen: “in het gebied is er ruimte voor een groen/blauwe as vanaf Weesp naar Muiden. Daartoe wordt de Vechtoever vrijgehouden van bebouwing.”. einde citaat. In werkelijkheid gaat het hier om een uitgangspunt voor een groen/blauwe as van de Westbatterij te Muiden tot diep in de Bloemendaler polder bij Weesp, en een ander uitgangspunt dat er geen nieuwe bebouwing langs de Vechtoeverzone wordt toegestaan. Het gaat hier dus om twee verschillende “assen”. Aangeraden wordt deze alinea's op bladzijde 12 te vervangen door de letterlijke tekst zoals tussen de drie overheden overeengekomen in de puntsgewijs opgesomde lijst van 12 uitgangspunten.

Tracé fietsroute

Bladzijde 15, 5e regel van boven: “een fietsroute op het aquaduct” moet zijn “een fietsroute op het ecoduct”.

MMA met verplaatsing van 600 woningen te ongunstig voorgesteld

Bladzijde 16, regels 6 t/m 10 van boven.

Hier wordt gesteld dat het MMA 600 woningen minder dient te hebben dan het atelieralternatief. Zeshonderd is een relatief groot aantal woningen minder in het licht van de toelichting op bladzijde 15 dat de milieuwinst in het MMA op het KNSF terrein gevonden wordt door natuur op het KNSF terrein (lees bos) meer ruimte te geven samen met de natuurstrook langs het IJmeer. Een robuuste aaneengesloten natte boszone langs de IJmeerkust is dus de essentie van de natuurwinst ten opzichte van het atelieralternatief.

Dit kan goed tot stand komen met een vermindering van het aantal woningen op het KNSF terrein. Om een robuuste aaneengesloten natte boszone langs de Umeerkust te realiseren hoeven er echter geen 600 woningen minder op het KNSF terrein gerealiseerd te worden. Het getal 600 komt uit de lucht vallen. Uit nadere studie blijkt dat de aanname dat het MMA 600 woningen minder moet zijn te ruim is genomen. Conclusie is dat een kleiner aantal dan 600 woningen elders in het gebied ten zuiden van de Al ingepast dient te worden. Dit is van belang omdat dat kleiner aantal woningen extra ingepast in Gemeenschapspolder en Bloemendaler Polder geen negatief effect hoeft te hebben op de woonmilieukwaliteiten van de daar reeds gedachte 2.500 woningen. Dit wordt door twee zaken onderbouwd:

Ten eerste: uit recente zeer gedetailleerde verkavelingstudies is gebleken dat in het woningdeel van de Bloemendaler Polder ruimte is voor hoogwaardig wonen tot 3.000 woningen op dezelfde oppervlakte. Er is dus geen sprake van aantasting van de woonmilieus als het aantal woningen daar zou groeien van 2.500 tot maximaal 3.000 woningen.

Ten tweede: wanneer men toch niet voor verdichting van de woningbouw in de Bloemendaler Polder kiest dan is het mogelijk dat een deel van de extra woningen gecombineerd in een woon/werk concept in de Gemeenschapspolder wordt gerealiseerd en gedeeltelijk in extra oppervlakte in de Bloemendaler Polder. Die extra oppervlakte is binnen de vastgestelde uitgangspunten wel degelijk aanwezig omdat in het atelieralternatief circa $\frac{3}{4}$ van de polder open is gehouden (i.e. 330 ha) en volgens de uitgangspunten dit niet meer dan $\frac{2}{3}$ hoeft te zijn (i.e. 294 ha.).

Deze mogelijkheden om extra woningen ten zuiden van de Al toe te voegen overziend moet worden geconcludeerd dat de woonmilieu kwaliteit in de Bloemendaler Polder in het MMA niet minder hoeft te zijn dan in het atelieralternatief.

Duidelijk is dat in het MMA de natuurkwaliteit van het KNSF terrein sterk zal toenemen maar ook zal de woonmilieukwaliteit van het KNSF terrein toenemen ten opzichte van het atelieralternatief. Gevolg is dat in de balans op bladzijde 26 het MMA op alle woonmilieu aspecten en op alle natuur aspecten beter scoort dan het atelieralternatief.

Twee derde van de polder duurzaam groen inrichten als uitgangspunt geeft voldoende ruimte om het MMA gunstiger te beoordelen.

Bladzijde 19, 5.2 woonmilieu

Hier staat nog eens: “de bebouwde oppervlakte in de Bloemendaler Polder blijft echter hetzelfde”.

Zoals in de hieraan voorafgaande paragraaf toegelicht is dat een verkeerd uitgangspunt. De Provincie bevestigt dat $\frac{3}{4}$ van de Bloemendaler Polder duurzaam groen en open in het Atelieralternatief is voorgesteld (330 ha.). De bebouwde oppervlakte in het Atelieralternatief in de Bloemendaler polder mag dus wel degelijk toenemen omdat er speling in het programma zit. Zolang maar aan het uitgangspunt van “ $\frac{2}{3}$ van de polder (294 ha.) duurzaam groen en open ingericht” wordt vastgehouden. Door deze verkeerde aanname wordt het MMA als ongunstig beoordeeld in de balans op bladzijde 26.

MMA verkeerd beoordeeld op luchtkwaliteit en geluid

Bladzijde 21, onderste 2 regels

Hier staat dat luchtkwaliteit en geluid gunstiger scoren bij het MMA dan bij het atelieralternatief. Dit is logisch omdat in het MMA de snelweg over aanzienlijk grotere lengte in een tunnel is gesitueerd. Toch scoort in de Balans op bladzijde 26 het MMA exact gelijk aan het atelieralternatief op het thema leefmilieu. Dit is dus niet correct. Ook op dit thema dient het MMA gunstiger te scoren.

MMA verkeerd beoordeeld op bodem en water Bladzijde 22, 5.5 4e regel van onderen.

Citaat “Het MMA heeft voor bodem en water gunstiger effecten dan het atelieralternatief.” einde citaat. Ook dit is in de Balans op bladzijde 26 nauwelijks terug te vinden. De bodemthema’s en de aspecten geohydrologie, waterkwaliteit en waterhuishouding omgeving scoren in de balans exact gelijk. Dit is niet correct.

MMA verkeerd beoordeeld, concentratie is juist duurzamer

Bladzijde 25, 5.9 Robuustheid

Laatste 3 regels van onderen.

Hier wordt gesteld dat de hogere woningdichtheid in de Bloemendaler Polder in het MMA de speelruimte voor een duurzame inrichting van de woonwijk beperkt. Dit is niet correct. Het is net andersom. De kansen voor een duurzamer woonwijk zijn bij hogere dichtheden juist groter. Bouwen in hogere dichtheden geeft kansen op energetisch vlak en onder andere op het vlak van waterbesparing. Concentratie van wonen leidt verder tot het sparen van open ruimte, en vermindert het bebouwde oppervlak wat de waterhuishouding van een gebied ten goede komt. Concentratie van wonen levert voordelen op door besparing van het gebruik van materialen bij verhardingen, rioleringen enz. Concentratie van wonen leidt bovendien tot betere kansen voor gebruik van het openbaar vervoer. Zeker wanneer, zoals bij de Bloemendaler Polder, een treinstation op loopafstand aanwezig is. Het is dan ook een algemeen geaccepteerde stedenbouwkundige motie dat concentratie van bebouwing meer kansen voor duurzaamheid oplevert. Dit is in vele MERren terug te vinden. Op het thema Robuustheid in de balans op bladzijde 26 hoort dus het MMA gunstiger te scoren dan het atelieralternatief. Echter het atelieralternatief scoort in deze tabel zelfs gunstiger dan het MMA op het thema kansen op duurzame inrichting. Dit is niet correct.

MMA verkeerd beoordeeld op thema Cultuurhistorie

Bladzijde 26, tabel

Bij het thema Landschap en Cultuurhistorie scoren Atelieralternatief en MMA gelijk of het MMA ongunstiger. Dit is niet correct. Immers in het MMA wordt een deel bebouwingsoppervlak (600 woningen) niet gerealiseerd zodat hier het oorspronkelijke, zeer waardevolle boslandschap op het KNSF terrein behouden blijft. Dit zou in de weging in de tabel als gunstig voor het MMA moeten worden aangeduid. Dit gebeurt niet. Wel wordt in de tabel het MMA ongunstiger beoordeeld waar het gaat om de cultuurhistorische waarden. Dit gebeurt omdat wordt verondersteld dat op de locatie waar een binnendijkse haven wordt gedacht de kans groter is voor archeologische vondsten. Deze redenering is niet correct. Ten eerste is volstrekt niet zeker dat op die plek archeologische waarden aanwezig zijn, het is zelfs zeer onwaarschijnlijk. De kans is even groot of klein dat er archeologische waarden aanwezig zijn in het water ten noorden van de Westbatterij waar de jachthaven buitendijks is gedacht. Ten tweede heeft de opsteller van de mer/smb studie zelf de jachthaven op die binnendijkse locatie gedacht maar had daar ook een andere locatie binnen het plangebied voor kunnen kiezen. Het is daarom niet terecht dat het MMA minder gunstig scoort op het criterium Cultuurhistorische waarden. Beide alternatieven zouden op dat criterium gelijk moeten scoren.

MMA verkeerd beoordeeld op thema Cultuurhistorie

Criterium aansluiten bij historische verkaveling ten onrechte niet genoemd

Duidelijk is door partijen uitgesproken, en in deze mer/smb studie herhaald, dat ter dege rekening moet worden gehouden met historische verkavelingpatronen in het gebied. Zou op dit criterium zijn getoetst in de tabel op bladzijde 26 dan zou het MMA onbetwist gunstiger scoren. Dit criterium is, onterecht, echter niet onder het thema Landschap en Cultuurhistorie genoemd. Dit dient alsnog te gebeuren.

Samenvattend.

In de vergelijking op bladzijde 26 tussen het MMA en het Atelieralternatief wordt de indruk gewekt dat beide alternatieven elkaar niet veel ontlopen. Scoort het MMA wat gunstiger op natuur dan scoort het atelieralternatief wat gunstiger op Woonmilieu.

Dit beeld is geheel niet correct. Bij een meer objectieve beoordeling, en een doordachter geformuleerd MMA, zal blijken dat het MMA op alle thema's minimaal gelijk of gunstiger scoort dan het atelieralternatief. Daarnaast is de beoordeling van de jachthavenlocatie gebaseerd op te oude gegevens. Dit geeft uiteindelijk een geheel vertekend beeld van de (realiteits)waarde van het MMA ten opzichte van het Atelieralternatief.

Wil de Provincie in staat zijn een goed besluit te nemen (om haar Streekplanuitwerking te baseren op het Atelieralternatief of op het MMA) waarbij milieueffecten op correcte wijze worden meegewogen dan geeft de weg in deze mer/SMB hiertoe geen correcte onderbouwing.